בס"ד

יום **א', ז' באדר א'** תש"ס (**13** בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע טוב!

היום, **ז' אדר א'**, הוא יום שנולד בו **משה רבינו ע"ה** ויום שנפטר בו לסוף 120 שנה. שהקב"ה יושב וממלא את שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש, שנאמר: "את מספר ימיך אמלא" [שמות **כג** 26].
נוהגים חסידים ואנשי מעשה להתענות ביום זה ולומר "סדר תיקון ליום ז' אדר", ככתוב בסידורים , לפי שמיתת צדיקים מכפרת, והתענית – עם תשובה ותפילה – מכפרת, ויוצאת כפרה שלמה לכל ישראל.
ובשנה מעוברת (כמו השנה) שיש בה שני חודשי אדר, עיקרה של תענית זו הוא באדר ב'. ואולם, יש שנוהגים תענית גם באדר ראשון, ונותנים טעם לדבר:
כל דיני חודש אדר האמורים בשנה פשוטה, אמורים בחודש אדר שני בשנה מעוברת. אין עושים פורים ולא ארבע פרשיות (תבוא שיחה על כל אחת ואחת בשעתה) באדר ראשון, אלא באדר שני. וגם עיקרה של תענית צדיקים שעושין ב-ז' אדר הוא כאמור באדר שני. אבל נמצא ב**ילקוט יהושע**, כי שנה שבה נפטר משה רבינו ע"ה מעוברת היתה, ובאדר ראשון נפטר. לפיכך, צריך היה להתענות באדר ראשון. ונחלקו בזה הדעות והמנהגים. ונוהגים גם בימים **יד'** ו**טו'** שבאדר ראשון (תאריכים של פורים ושושן פורים) קצת שמחה, שאין אומרים בהם תפילת תחנון ולא הספד למת, ועושים בהם קצת משתה ושמחה.

ולמה עושים פורים באדר שני ולא מקדימים את המשתה (במלוא שמחתו) לאדר ראשון? לפי ששנת הגזירה בימי המן הרשע שנה מעוברת היתה ובאדר שני היתה. וגם כדי להסמיך גאולה לגאולה: גאולת אסתר לגאולת מצרים.

ולמה אין מעברים אלא חודש אדר בלבד? שהרי עיבור השנה נעשה כדי שייצא חודש ניסן באביב, כלומר בתקופת בישול הפירות. לפי שהתורה ציותה לאמור: "שמור את חודש האביב" [דברים **טז'** 1]. לפיכך, כאשר באים לעבר (=להוסיף) חודש שלפני ניסן, כדי לדחות את ניסן שייצא בעונת האביב, אין מעברין אלא החודש הסמוך לו. שאם יעברו את שבט או את טבת ויגיע אחר-כך חודש אדר ויראו שהאביב כבר בא – יתחרטו על העיבור. אבל כשמוסיפין אדר, הרי כבר רואים את השנה שהיא מאוחרת, ויש צורך בעיבור השנה. ואף-על-פי שבזמננו אין משגיחין אלא בחשבון ולא בשינויי העתים שבכל שנה, אין אנו משנים בחשבוננו מן הכללים שהיו נהוגים בסנהדרין בשעה שישבו לדון על עיבור השנה, כל שנה כפי שהיתה צריכה. וכלל זה נהוג תמיד: אין מוסיפים לעולם אלא אדר. [ספר התודעה]

****

היות ושנה מעוברת מעוררת שאלות רבות על עצם מבנה הלוח העברי בכלל ומערך מועדי ישראל במהלך השנה בפרט, ברצוני להקדיש מילים ספורות (?) לנושא, תחת הכותרת "**השנה העברית**". נפתח עם דבריו של הרב ישראל מאיר לאו, הרב הראשי לישראל, בספרו "יהדות הלכה למעשה":
ימי השמחה והימים הטובים נקראים "חגים" או "מועדים". מועד – מלשון עת להתוועדות חגיגית. חג – על-פי גירסת חכמים: כשמגיע יום-טוב או חג, הוא מלווה משמעות סמלית, שכן חוזרים אנו אחורה אל האירוע, כפי שקרה בעבר. כיצד חוזרים? חגים ב**מחוגה** וחוזרים אל הנקודה הראשונה, בה נחוותה החוויה, וחווים אותה עתה מחדש. [להימשך]

יום נעים עם גשמי ברכה!